

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 126g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(momentul desemnării reprezentantului debitorului în procesul de insolvență și competența acestuia de a contesta creanțele și drepturile de preferință din tabelul de creanțe)

CHIȘINĂU

17 decembrie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 27 iulie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 17 decembrie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Eduard Platon în interesele S.C. „NaviBul-US” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-1090/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Gheorghe Mîțu de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 6 martie 2014, creditorul S.C. „NaviBul-US” S.R.L. a formulat o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență în privința debitorului S.R.L. „Limaghes”.

4. Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 5 iunie 2014 a fost intentat procesul de insolvență în privința societății „Limaghes” S.R.L., față de care a fost aplicată procedura simplificată a falimentului.

5. Ulterior, cauza de insolvență în privința „Limaghes” S.R.L. a fost transmisă după competență Judecătoriei Chișinău. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău din 19 iunie 2019 a fost desemnat reprezentantul debitorului „Limaghes” S.R.L. în procesul de insolvență.

6. Pe 28 iunie 2019 reprezentantul debitorului „Limaghes” S.R.L., în baza articolului 144 alin. (8) din Legea insolvenței, a contestat tabelul definitiv al creanțelor.

7. În cadrul ședinței publice, dl avocat Eduard Platon, în interesele creditorului „NaviBul-US” S.R.L., a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor alineatului (2) din articolul 88 și alineatului (8) din articolul 44 al Legii insolvenței.

8. Prin Încheierea din 6 iulie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 120 Caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive

„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive.”

10. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 88 Reprezentarea debitorului în procedura de insolvență

„(1) După intentarea procedurii de insolvență sau a procedurii falimentului, adunarea generală a acționarilor/asociaților debitorului va desemna pe cheltuiuala lor un reprezentant persoană fizică pentru a reprezenta interesele debitorului și ale acționarilor/asociaților acestora și pentru a participa la procedură din contul debitorului.

(2) Dacă nu este desemnat un astfel de reprezentant în termen de 10 zile lucrătoare din data publicării hotărârii privind intentarea procedurii de insolvență sau a procedurii falimentului, instanța de insolvență desemnează un reprezentant al debitorului din rândul persoanelor specificate la art.247.

[...]”.

Articolul 144 Creanțele contestate

„[...]

(2) Contestațiile se depun în scris la instanța de judecată care examinează cazul de insolvență cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței fixate pentru examinarea valabilității

creanțelor incluse în tabelul definitiv. Contestațiile înaintate după termenul prevăzut se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

[...]

(8) După expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin.(2) și până la încetarea procesului, orice parte interesată poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul creanțelor în cazul descoperirii unui fals sau unei erori esențiale care au determinat admiterea creanței sau a dreptului de preferință, precum și în cazul descoperirii unor titluri hotărâtoare necunoscute până atunci.

[...]”.

(În redacția de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020)

Articolul 144 Creanțele contestate

„[...]

(2) Contestațiile se depun la instanța de insolabilitate în termenul prevăzut la art.143 alin. (6). Contestațiile înaintate după acest termen se declară tardive și se restituie fără a fi examinate.

[...]

(8) Din data expirării termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (2) și până la încetarea procesului, administratorul/lichidatorul sau orice parte interesată, în cazul descoperirii unui fals sau a unei erori esențiale care a determinat admiterea creanței, precum și în cazul descoperirii unor circumstanțe esențiale necunoscute până atunci, poate face contestație împotriva trecerii unei creanțe în tabelul creanțelor. Contestația se depune în termen de 15 zile de la data la care partea a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască situația ce determină promovarea contestației. Odată cu depunerea contestației, administratorul/lichidatorul poate cere instanței de insolabilitate să suspende dreptul de vot al creditorului, în partea creanței contestate, până la soluționarea contestației. Dacă admite contestația, instanța de insolabilitate poate obliga la plata despăgubirilor creditorul care a înaintat cu rea-credință cererea de admitere a creanței.

[...]”.

În redacția Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, în vigoare din 14 septembrie 2020

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că norma contestată a articolului 88 alin. (2) din Legea insolabilității este insuficientă, deoarece nu stabilește un termen limită de desemnare a reprezentantului debitorului în procesul de insolabilitate, iar această omisiune permite o interpretare arbitrară, care face posibilă desemnarea reprezentantului debitorului în orice moment pe parcursul procesului de insolabilitate.

12. Cu referire la articolul 144 alin. (8) din aceeași lege, autorul afirmă că posibilitatea de a contesta oricând până la încetarea procesului de insolabilitate trecerea unei creanțe sau a unui drept de preferință în tabelul de creanță constituie,

de fapt, o revizuire camuflată a actelor judecătorești definitive și chiar o rejudicare a acțiunii în fond.

13. De asemenea, autorul consideră neclar textul „eroare esențială” din articolul 144 alin. (8) al Legii insolvenței. Acesta nu oferă garanții contra arbitrarului puterii publice, lăsând explicarea acestuia la discreția judecătorului.

14. Autorul afirmă că normele contestate vin în contradicție cu articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 120 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi ale Legii insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl avocat Eduard Platon în interesele S.C. „NaviBul-US” S.R.L. în dosarul nr. 2i-1090/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței. Curtea admite că normele contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, instanța de insolvență examinează o cerere în care se contestă tabelul definitiv al creanțelor, depusă de reprezentantul debitorului insolvent în baza articolului 144 alin. (8) din Legea insolvenței.

19. Curtea constată că textul criticat de la articolul 88 alin. (2) nu a constituit anterior obiect de control al constituționalității. Totodată, Curtea constată că unele prevederi ale alineatului (8) din articolul 144 al Legii insolvenței au constituit anterior obiect al controlului constituționalității. Astfel, prin Decizia nr. 132 din 19 noiembrie 2020, Curtea a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 99a/2020 din cauza abrogării textului contestat care făcea obiect al controlului de constituționalitate. Curtea reiterează că dispozițiile Legii Supreme fac distincție între exercitarea controlului constituționalității unei legi în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și controlul de constituționalitate al unei legi efectuat în baza articolului 135 alin. (1) lit. g), în procedura excepției de neconstituționalitate. În acest din urmă caz, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73; DCC nr. 132 din 19 noiembrie 2020, § 16).

20. Curtea reține că autorul sesizării a invocat incidența articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 120 [*caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive*] din Constituție.

21. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea subliniază că această normă comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu poate constitui un reper separat. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu un drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 7 din 24 ianuarie 2020, § 17; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18; DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 18; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23).

22. Curtea reiterează că și articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18; DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 17). Curtea a stabilit că problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

23. Curtea observă că autorul nu a motivat sesizarea raportând argumentele sale la incidența unui drept fundamental. Critica sa s-a bazat doar pe neclaritatea textelor contestate. Astfel, pentru că nu s-a demonstrat incidența vreunui drept fundamental, Curtea nu va efectua o analiză a calității prevederilor contestate prin prisma articolului 23 din Constituție.

24. Cu referire la încălcarea articolului 120 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării nu a demonstrat legătura de contrarietate dintre textele contestate și prevederile constituționale invocate. În lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu se poate considerat că sesizarea conține o veritabilă critică de neconstituționalitate.

25. În același timp, Curtea mai observă că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate referitoare la neclaritatea și imprevizibilitatea textelor contestate din articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței, autorul excepției își exprimă dezacordul cu efectele pe care aceste norme le produc în rezultatul aplicării. În special, autorul a menționat că desemnarea reprezentantului debitorului în procesul de insolvență (articolul 88 alin. (2)) a făcut posibilă înaintarea de către reprezentantul debitorului a unei contestații asupra creanțelor și drepturilor de preferință incluse în tabelul de creanțe (articolul 144 alin. (8) din Legea insolvenței), afectând prin aceasta acte judecătorești definitive. Autorul se mai referă și la o eventuală „conurență neconstituțională” dintre dispozițiile alineatelor (2) și (8) din articolul 144 alin. (8) din Legea insolvenței, afirmând că o normă juridică ar înlocui-o pe alta și, în consecință, ar oferi o interpretare nefavorabilă pentru partea pe care o reprezintă.

26. Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 48 din 5 aprilie 2019, § 15; DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 97 din 6 august 2020, § 31). Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată.

27. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 88 alin. (2) și 144 alin. (8) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Eduard Platon în interesele S.C. „NaviBul-US” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-1090/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 17 decembrie 2020

DCC nr. 146

Dosarul 126g/2020